İş Kazasında Bünyesel Faktör

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 10. Hukuk Dairesi	02.12.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/8925	2025/16538	TBK 51, TBK 52, HMK 110, HMK 362

ÖZET

İş kazası sonucu ölüm davasında işveren %80 kusurlu, bünyesel faktör %20 etkili kabul edilmiş; hesap raporunda bu oran kaçınılmazlık sayılıp %60'ı işverene eklenerek %92 üzerinden hesap yapılmıştır. Daire, bünyesel faktörden işverenin sorumlu tutulamayacağını belirterek kararı bozmuştur.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/is-kazasinda-bunyesel-faktor-kacinilmazlik-2025-16538/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

10. Hukuk Dairesi 2025/8925 E. , 2025/16538 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ:İş Mahkemesi

SAYISI: 2024/128 E., 2025/54 K.

Taraflar arasında İlk Derece Mahkemesinde görülen ve istinaf incelemesinden geçen iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat davasında verilen karar hakkında yapılan temyiz incelemesi sonucunda, Dairece İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonucunda; davanın davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi ... tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili asıl dava dosyasının dava dilekçesinde özetle; davacı ...'ın eşi olan ...'nın davalıya ait işyerinde çalışmakta iken 16.11.2013 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu vefat ettiğinden bahisle 1,00 TL maddi tazminatın davalıdan tahsilini, birleşen dava dosyasının dava dilekçesinde ise eş ... için 112.600,00 TL maddi, 65.000,00 TL manevi, davacı çocuklar ..., ..., ..., ... ve ... için 60.000,00'er TL manevi tazminatın davalıdan tahsilini talep ve dava etmiş, davacılar vekili bozmadan sonra alınan bilirkişi hesap raporunu takiben ibraz ettiği 26.05.2022 tarihli talep artırım dilekçesi ile asıl dava dosyasında davacı eş yönünden talep ettiği 1,00 TL maddi tazminat istemini 607.450,97 TL'ye arttırmıştır.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; iş kazasının meydana gelişinde müvekkilinin bir kusuru olmadığından bahisle davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 28.03.2018 tarih ve 2015/451 Esas, 2018/396 Karar sayılı kararıyla; iş kazasının meydana gelişinde kaçınılmazlığın %20 oranında etkili olduğu, davalı işverenin ise %80 oranında kusurlu olduğu, bu kapsamda davacı eşin maddi zararının 135.391,98 TL olarak tespit edildiği kabul edilerek davacı eşin maddi tazminat talebinin talebiyle bağlı kalınarak kabulüne, davacı eş lehine 35.000,00 TL, davacı çocuklar lehine 25.000,00'er TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin 28.03.2018 tarih ve 2015/451 Esas, 2018/396 Karar sayılı kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 30.05.2019 tarih, 2018/2594 Esas, 2019/1548 Karar sayılı kararı ile ilk derece mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde, usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, yerinde görülmeyen istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ
Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

Yargıtay (kapatılan) 21. Hukuk Dairesi'nin 16.06.2020 tarih ve 2019/5614 Esas, 2020/2377 Karar sayılı kararı ile sair temyiz itirazları incelenmeksizin özellikle sigortalının kalp hastalığı sonucu vefat ettiği belirgin olduğundan temin edilebilen tüm tıbbi belgeler ile işyeri şahsi sicil dosyası ve varsa periyodik sağlık raporları celp edildikten sonra, varsa kusurun oran ve aidiyeti ile sigortalının bünyesinden kaynaklanan nedenlerin olayın meydana gelmesinde etkisi olup olmadığı, etkisi varsa ne oranda olduğu yönünde aralarında kardiyolog bilirkişinin de bulunduğu, konusunda uzman iş güvenliği uzmanlarından oluşan bilirkişi heyetinden yeniden kusur raporu alınarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğinden bahisle Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince bozma ilamına uyulduktan sonra verilen 23.06.2022 tarih, 2020/365 Esas, 2022/314 Karar sayılı kararıyla bozulan hükme dayanak kılınan bilirkişi kusur raporu ile aynı yöndeki 12.03.2022 tarihli bilirkişi kusur raporu doğrultusunda iş kazasının meydana gelişinde kaçınılmazlığın %20 oranında etkili olduğu, davalı işverenin ise %80 oranında kusurlu olduğu, yine bozmadan sonra alınan bilirkişi hesap raporu doğrultusunda davacı eşin maddi zararının 720.050,98 TL olarak tespit edildiği kabul edilerek davacı eşin asıl ve birleşen dava dosyaları ile talep ettiği maddi tazminat istemlerinin kabulüne, davacı eş lehine 45.000,00 TL, davacı çocuklar lehine 30.000,00'er TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince verilen 23.06.2022 tarihli bu karara karşı davalı vekili tarafından temyiz yoluna başvurulması üzerine Dairemiz'in 07.03.2023 tarih, 2023/2197 Esas, 2023/2164 Karar sayılı kararıyla somut olayda müteveffa sigortalının bünyesinden kaynaklanan faktörlerin ölüm neticesinin ortaya çıkmasında bir etkisinin bulunup bulunmadığı varsa ne oranda etkili olduğu hususunda bir değerlendirme içermeyen bilirkişi kusur raporuna itibar edilerek sonuca gidilmesi isabetsiz olduğundan bahisle İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak verilen temyiz incelemesine konu 20.03.2025 tarihli kararı ile davalı işverenin %80 oranında kusurlu olduğu, bünyesel faktörlerin %20 oranında etkili olduğu kabulünden hareketle 16.05.2022 tarihli bilirkişi hesap raporuna itibar etmek suretiyle davacı eşin asıl ve birleşen dosyasındaki maddi tazminat taleplerinin kabulüne, birleşen davadaki manevi tazminat talepleri açısından ise eş lehine 45.000,00 TL, çocuklar lehine 30.000,00'er TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A.Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde özetle, dava konusu kazada işveren kusurunun bulunmadığını, dosyada aldırılan kusur raporunun farazi varsayımlara dayandığını, iş kazasının meydana gelmemesi için müvekkil kurum tarafından alınması gerektiği iddia edilen önlemlerin somut ve denetlenebilir biçimde ortaya konulmadığını, bu yönleriyle yetersiz ve hüküm kurmaya elverişli olmayan kusur raporunun esas alınmasının hatalı olduğunu, maddi tazminattan Türk Borçlar Kanunu'nun 52. maddesi gereğince hakkaniyet indirimi yapılması gerektiğini, zira iş kazasının meydana gelmesinde davacının da kusurunun bulunduğunu, hesap raporunun hatalı olduğunu, zarardan ilk peşin sermaye değerinin tamamı düşülmediği takdirde müteveffa murisin hak sahiplerinin aynı zarar için hem işverenden tazminatın tamamını almak hem de Kurumdan gelir elde etmek suretiyle mükerrer yararlanma durumuna geleceğini, bu durumun davacılar lehine sebepsiz zenginleşme sonucunu doğuracağını, pasif dönem için zarar hesabı yapılmasının yerleşik içtihatlara aykırı olduğunu, sigortalının 50–60 yaş arası dönemde yılın tamamını fiilen çalışarak geçireceği varsayımına dayalı hesaplamanın hayatın olağan akışına uygun bulunmadığını, hükmedilen manevi tazminat miktarlarının fazla olduğunu, manevi tazminata faiz yürütülmesinin dava tarihinden itibaren mümkün olabileceğini, müvekkil kurum aleyhine faizin davacıların murisinin ölüm tarihi olan 17.11.2013 tarihinden itibaren başlatılmasının hakkaniyete

aykırı olduğunu, bu nedenlerle yerel mahkeme kararının bozulması gerektiğini belirterek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B.Değerlendirme ve Gerekçe

1.Davalı vekilinin davacıların manevi tazminat istemleri hakkında kurulan hükümlere yönelik temyiz itirazları yönünden

Miktar veya değeri kesinlik sınırını geçmeyen davalara ilişkin nihai kararlar, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362. maddesi uyarınca temyiz edilemez. Temyize konu edilen miktarın kesinlik sınırının altında kalması hâlinde anılan Kanun'un 366. maddesi atfıyla aynı Kanun'un 352. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nu 110 uncu maddesi kapsamında dava yığılması (objektif dava birleşmesi) kapsamında her bir talebin ayrı bir dava olduğu ve ayrı ayrı hüküm ve sonuç doğuracağı açıktır.

Dosya içeriğine göre davacılar vekilinin manevi tazminat olarak eş için 65.000,00 TL manevi, davacı çocuklar ..., ..., ..., ... ve ... için 60.000,00'er TL manevi tazminatın davalıdan tahsilini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesi'nce manevi tazminat olarak eş lehine 45.000,00 TL, çocuklar lehine 30.000,00'er TL manevi tazminat ödenmesine hükmedildiği gözetildiğinde, kısmen kabulüne karar verilen manevi tazminat miktarlarının 14.11.2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7531 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile 6100 sayılı HMK'nın ek 1/3 üncü maddesi olarak getirilen düzenleme dikkate alınarak belirlenen kesinlik sınırının olan 72.070,00 TL'nin altında kaldığı anlaşıldığından davalı vekilinin bu kısma yönelik temyiz itirazlarının miktardan reddine karar verilmiştir.

2. Davalı vekilinin diğer hükümlere yönelik temyiz itirazlarının incelenmesinde

Uyuşmazlık, iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir.

Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre, davalı vekilinin aşağıdaki bent kapsamı dışındaki sair temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

Dosya kapsamından, İlk Derece Mahkemesince iş kazasının oluşumunda davalı işverenin %80 oranında kusurlu olduğu, bünyesel faktörlerin %20 oranında etkili olduğu kabul edilmiş olmasına karşın hükme dayanak kılınan 16.05.2022 tarihli bilirkişi hesap raporuna itibar edildiği, anılan bu bilirkişi hesap raporunda o dönem itibar edilen %20 kaçınılmazlığın %60'ından davalının sorumlu olduğu ve %92 oranında işveren kusurluymuş gibi hesaplama yapıldığı anlaşılmaktadır.

Kaçınılmazlık; hukuksal ve teknik anlamda; fennen önlenmesi mümkün bulunmayan başka bir anlatımla, işverence mevzuatın öngördüğü tüm önlemlerin alınmış olduğu koşullarda dahi önlenmesi mümkün bulunmayan durum ve sonuçları ifade eder. Olayın önlenemezliği hususunu biraz açmak gerekirse; buradaki önlenemezliğin olayla ilgisi yoktur. Önlenemezlik unsuru, tamamen davranış normu ve borca aykırılıkla ilgili olup alınabilinecek tüm tedbirler alınmış olunsa

dahi bir davranış normunun veya sözleşmeden doğan bir borcun ihlalinin ifadesidir. Yani olay önlenemez olmasına rağmen bir davranış kuralına yada sözleşmeden doğan borca aykırılık önlenebiliyorsa artık kaçınılmazlıktan söz etme imkanı yoktur.

Olayın kaçınılmazlıktan kaynaklanması hâlinde sorumluluğun işçi ve işveren arasında % 50'şer oranında paylaştırılması uygun gibi görünebilirse de, işçinin işverene karşı daha güçsüz oluşu, nimet - külfet dengesi, işçiyi koruma ve sosyal devlet ilkesi gibi nedenler karşısında işverene daha fazla sorumluluk verilmesi hakkaniyet gereğidir.

Sonuç itibariyle kaçınılmazlığın etkili olduğu durumlarda, hakim tarafından 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 51. maddesi çerçevesinde tazminat belirlenirken hakkaniyet ilkeleri gözetilerek işverenin kendi kusur oranına ek olarak kaçınılmazlık oranının %60'ından da sorumlu olduğunun kabulü adil bir çözüm olacaktır.

Bu açıklamalardan olarak somut olayda iş kazasının oluşumunda davalının %80 oranında kusurlu olduğu, müteveffanın bünyesinden kaynaklanan faktörlerin ise %20 oranında etkili olduğu yönündeki tespit yerinde ise de İlk Derece Mahkemesince bünyesel faktör ile kaçınılmazlığın aynı anlama gelmediği, kaçınılmazlıktan farklı olarak bünyesel faktörden davalı işverenin sorumlu tutulmasının mümkün olmadığı gözden kaçırılarak davalı işverenin kendi kusuruna ek olarak tespit edilen bünyesel faktörün %60'ından da hakkaniyet gereğince sorumlu olduğu kabulünden hareketle düzenlenen bilirkişi hesap raporuna göre karar verilmesi yerinde görülmemiştir.

Mahkemece yapılacak iş; 16.05.2022 tarihli bilirkişi hesap raporundaki verileri kullanan ne var ki davalının yalnızca kendisine atfedilen %80 oranındaki kusuru üzerinden hesaplama yapılması gerektiğini göz önünde bulunduran yeni bir hesap raporu almak ve çıkacak sonuca göre bir karar vermekten ibarettir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1.Davalı vekilinin davacıların manevi tazminat istemleri hakkında kurulan hükümlere yönelik temyiz itirazlarının ayrı ayrı miktardan REDDİNE,

2.Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilisine iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

02.12.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.